

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XIV. Alexander III. (a) Papiensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

thetra vacasset, ut Cujacius in presenti voluit; sed quia Conradus ejus Præsul XI. à Frederico Henobarba, tanquam Alexandri III. maximus fautor, depulsus à Sede fuerat, qui cum Romam venisset, ab Alexand. III. Cardinalis Sabinus creatus fuit, ut refert Ughellius ubi supra, folio 157.

2. (b) *Trinam personarum testimonio.*] Testes nuptiis adhiberi non solum jure canonico competentum est, ex cap. 4. & 5. de clandest. despons. in 1. collect. qui extat in prætermisissis post notas Anton. Augustini; verum & apud Gentiles. Donatus in 4. Æneid. ibi: *Quale enim matrimonium est, ubi nullus testis interfuit?* Apulejus lib. 6. de asin. aureo, ibi: *Impares nuptiæ, & præterea in villa sine testibus, & patre non consentiente facta, legitime non possunt videri, ac per hoc spurus iste nascetur.* Et plerumque tres adhibebantur; unde in objurgatione D. Hieronymi in Susannam illo

in loco, si *tredecim testibus sponsalibus consummatis quævis femina viro conjuncta*, reponit Cujac. hic pro *tredecim tribus*, cum esset scriptum per notas.

(c) *Parentes.*] Non pater, aut mater, sed alii consanguinei, ut rectè probat Cujacius hic.

(d) *Prothomæo.*] Pro Bartholomæo Prothomæum dictum fuisse credit Anton. Augustin. in notis ad hunc textum, quia apud Italos Bertus & Berta, pro Alberto, & Alberta communiter dicitur.

(e) *Tractare.*] Et ita non sopita lite contraxit validè primum matrimonium, quod contrarium procedit in electione facta primà non castatà, ut probavi in cap. consideravimus, de elect. ubi rationis discrimen adduxi.

Speciem hujus textus refert Cujacius in presenti, & ex ejus decisione deducitur, matrimonium metâ gravi contractum esse ipso jure nullum; quod latius exponemus infra in cap. veniens.

C A P U T XIV.

Alexander III. (a) Papiensi Episcopo.

Cum locum non habeat consensus, ubi merus, vel coactio intercedit, necesse est, ut ubi assensus cujusquam requiritur, coactionis materia repellatur: matrimonium verò assensu solo contrahitur, & ubi de ipso quæritur, plenâ debet securitate gaudere, cujus est animus indagandus, ne per timorem dicat sibi placere, quod odit, & sequatur exitus, qui de invitis solet nuptiis provenire. Quocirca f. t. p. A. f. m. quatenus puellam, de cujus matrimonio inter Siderios, & Canos cives tuos, quæstio sub tuo fuit examine ventilata, in domo, in qua eam posuisti, ita quod nihil eam timere oporteat, facias eam honestè tenere, donec præscripta causa fuerit sine canonico terminata, ut sententia sine contradictione cujusquam valeat executioni mandari.

N O T Æ.

1. (a) *Papiensi.*] Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, cap. 9. in aliis autem codicibus legi electo, testatur Anton. Augustin. in notis ad hunc textum; & rectè, nam temporibus Alexandri III. Petrus Papiensis Episcopus, qui per triginta annos ipsam Ecclesiam rexit, conciliabulo à Frederico Imperatore congregato interfuit, repudiatoque Alexandro III. vero Pontifice, victorem Antipapam sequutus fuit, quare ab Alexandro III. in Concilio Claromont. usu pallii, cæterisque exutus privilegiis, horrendo anathemate percussus fuit, donec Alexand. III. pace initâ cum Imperatore, schismaticos Episcopos admisit ad pristinam Ecclesie communionem: interim tamen electus fuit per annum 1162. Syrus in Episcopum Papiensem, ut ex Sigonio refert Ughellius tom. 1. Italia, in Ecclesia Papiensi, num. 69. Unde credo huic Syro Alexandrum in presenti rescribere. De diocesi Papiensi nonnulla notavi in capite 1. de testibus cogendis.

C O M M E N T A R I U M.

2. *Supponit* Alexand. III. in hoc textum, ad matrimonium desiderari consensum plenum, &

spontaneum, omninoque liberum, ut sequenti commentario probabimus. Et ut facile devoluntate puellæ, quæ in uxorem postulatur, constare possit, docet eam lite pendente sequestrandam esse apud honestas feminas, donec lis agitetur, & sententia proferatur, ut ita rectius executioni mandari possit. Pro cujus textus expositione sciendum est, varios casus circa sequestrationem uxoris à Doctoribus referri, & probari. Primus est, quando puella sponsalia contraxit infcis parentibus, & sponsus timet, ne ipsi à parentibus aliqua vis inferatur; quo casu puellam sequestrandam esse, docent post Abbatem hic, num. 5. Carrocius in tractatu de sequestro, q. 1. 6. princip. num. 2. Gutierrez de matrim. cap. 37. Sanlegerius tom. 1. resolut. canon. cap. 55. num. 1. quæ resolutio probatur ex l. 3. ff. ac liber. homine exhib. Si autem sponsalia de presenti fuerint celebrata, & sponsa traducta est in domum sponsi, non debet sequestrari, sed potius debet manuteneri maritus in possessione cohabitandi. Secundus casus contingit, cum agitur de puella, quam tutor nimis festinanter nuptiis tradere vult, aut illi inæquale matrimonium parari suspicatur; tunc enim ipsa sequestratur. Corrocius ubi supra. Tertius casus, & proprius præsentis textus, est cum duo contendunt de aliqua sponsa, quam uterque petit sibi in matrimonium collocari; tunc enim lite pendente puella sequestrari, & copula interdicti debet,

ex

ex præfenti textu, cui consonant textus in cap. 2. cap. tua 4. de sponsa duorum, cap. tenor 10. §. final. juncta Glossa verbo *Accedat*, de re judic. docent Gutierrez de matrim. cap. 37. num. 1. Tondutus Sanleg. *suprà*, num. 6. qui alios casus prosequuntur, in quibus uxor etiam jam ducta sequestrari potest. Nec novum est liberam personam sequestrari, l. 3. §. in hoc, ff. de li-

ber. hom. exhib. notavit Cujac. 28. qq. Papin. in l. 5. §. 1. ut legat. nomm. Illud etiam rectè in præfenti docetur, sequestrum puellæ durare in hoc casu non solum usque dum constet de consensu pleno ipsius, verum & donec lis fuerit finita, sententiaque prolata, ut in cap. penult. ipsa executioni mandari possit, ut in cap. penult. de probat.

CAPUT XV.

(a) Alexander III.

Veniens ad nos VV. lator præsentium supplici nobis relatione monstravit, quod in domo sua mulierem quandam recepit, de qua filium & filiam habuit, cui fidem coram pluribus præstitit, quod eam duceret in uxorem: interim autem cum de quadam civitate ad propria remearet, apud domum vicini sui pernoctavit, cujus filia nocte illa secum concubuit; & cum pater in lecto ejus simul invenisset summo mane, invitum ipsum eam desponsare coëgit, qui nuper in præsentia nostra constitutus, nos consuluit, cui potius adherere deberet. Quia verò nequaquam innotuit nobis, utrum post fidem præstitam, primam cognoverit: mandamus quatenus rei veritatem diligenter inquiras, & si inveneris quod primam post fidem præstitam cognoverit, ipsum cum ea facias remanere: quod si post datam fidem eam non cognoverit, secundæ, nisi metu coactus, qui posset in virum constantem cadere, eam desponsaverit, tanquam uxori facias adherere.

NOTÆ.

1. (a) Alexander III.] Ita etiam legitur in secunda collectione, sub hoc titul. cap. 2. nullibi tamen exprimitur, cui rescribat Pontifex. Proponitur autem in præfenti, quod Guillelmus quandam feminam in domum traduxit, ex eaque liberos suscepit, & fidem ipsi dedit, contracturum se cum ea matrimonium. Interim dum cum filia cujusdam vicini concubuisse, ab ejus patre comprehensus, coactus est eam in uxorem accipere; quæ situm est, an per hoc matrimonium priora sponsalia soluta essent? Et doctè distinguit Pontifex ita, ut si prius feminam cognovit, & postea sponsalia cum ea de futuro contraxit, per matrimonium cum secunda celebratum soluta fuerint priora sponsalia de futuro, nisi hoc matrimonium per vim majorem, sive magistralem, ut Fulgentius aiebat, celebratum sit: si verò post sponsalia de futuro contracta cognovit eam, quia per talem copulam sponsalia transseunt in matrimonium, cap. penult. & ultim. hoc titul. adeo ut contra hoc matrimonium præsumptum probatio in contrarium non admittatur, cap. 6. de condit. apposit. secundum matrimonium nullum est, etiam si in eo metus non intercesserit.

curatoribus. Trident. sess. 24. de reformat. matrimonii, cap. 9. l. si patre 22. ibi: Qui inter invitos non contrahitur; Digestis de ritu nuptiarum, l. si mulier, §. si dos, ff. de eo, quod metus, l. 10. tit. 2. partita 4. Illustrant ultra congestos à Barbosa in præfenti, & lib. 1. not. 1. & not. 75. Basilii Legion. de matrim. lib. 4. cap. 14. num. 2. Anton. Perez eod. tract. d. sp. 17. per totam, Rithershusius ad Salvianum fol. 334. Luna & Arellanus lib. 2. de juris ratione, cap. 10. num. 20. Cabreros de metus lib. 2. cap. 19. num. 60. & 82. Petrus Gregor. lib. 3. part. tit. 21. cap. 8. & in cap. muliere, hoc tit. Arniseus de jure connub. cap. 3. sect. 9. Christineus tom. 1. deci. 335. Macedo de clav. Petri, lib. 4. de matrim. cap. 2. fol. 580. Dekerus lib. 1. dissert. 9. Medrano de consensu connub. cap. 13. cum sequent. plures ex Moralisticis, quos refert Leander de matrim. tract. 9. disput. 16. quest. 70. Bronchorst. centur. 3. enantioph. assert. 5. Tapia tom. 1. catb. lib. 1. quest. 3. art. 1.

Sed hæc assertio difficilis redditur sequentibus juris principiis. Primò, nam matrimonium est contractus, cap. gaudemus, de divortis, l. 1. §. si ea, ff. de ventre in possessionem: sed omnes contractus metu celebrati sunt validi, l. si mulier, §. si metu, ff. de eo quod metus, l. si metus 84. de adquir. heredit. l. 3. §. 7. Cod. de his que vi, l. interpositas, C. de transact. Ergo & matrimonium metu celebratum, validum esse debet. Augetur primò hæc dubitandi ratio, nam metus reverentialis excludit consensum, l. 1. §. que onerande, ff. quarum rerum actio: sed matrimonium metureverentiale celebratum, vim & effectum habet, l. si patre 22. ff. de ritu nupt. ergo matrimonium metu contractum valet, & subsistit. Augetur secundò, nam juramentum sequitur naturam actus, cui adheret, l. si quis pro eo, ff. de fidejuss. l. si quis inquilinos 112. §. 1. ff. de leg. 1. l. final. C. de non numerat. pecun. sed matrimonium metu

EXTOR-

COMMENTARIUM.

2. In his tribus decisionibus una, eademque doctetur sententia, quam pro conclusione disputandam proponimus: Matrimonium ex metu gravi cadente in virum constantem celebratum, nullum est. Probat eam textus in cap. de muliere 6. cap. ad id 21. cap. consultationi 28. cum sequenti, hoc titul. cap. ex literis, de desp. impub. cap. 2. de eo, qui duxit in matrimonium, cap. propterea, cap. significavit, eod. cap. accedens, de pro-

Conclusio traditur & probatur.